

STARÉ RYBNÍKÁŘSKÉ MÍRY A VÁHY

Kopa - byla hlavní jednotkou pro množství – vždy po 60 jednotkách. Toto množství se dalo snadno dělit na celá čísla. Uvedené jednotky nejsou zařazeny přesně s časovými údaji o používání.

Staré měny

1 kopa - grošů českých = 2 kopám míšenských. Jeden groš míšenský měl zpravidla 7 denárů. Od r. 1573 raženy tzv. groše bílé, 1 groš bílý = 2 groše míšenské. Od 16. stol. kopa bílých grošů = 140 krejcarů, 60 krejcarů byl 1 zlatý rýnský.

Délkové míry

Provazec - polní a lesní míra připomínána už ve 13. stol., v rybníkářství 1 provazec = 13 metrů, jinde 24,80 m = 42 české lokte, nebo 30,73 m = 52 české lokte (platilo do r. 1541).

Sáh - český – délka 177,8 cm = 3 české lokte = 6 stop; vídeňský 189,6 cm.

Loket - od 13. stol.; pražský = český = 59,4 cm, dělil se na 3 pídě (30 prstů) nebo 2 stopy po 29,6 cm, od 16. stol. na 24 palců po 2,63 cm, vídeňský 77,7 cm.

Stopa - česká 29,6 cm, vídeňská 31,6 cm, anglická 30,5 cm.

Palec - coul 2,60 cm.

Píd' - 10 prstů, 19,76 cm.

Látro - délka 2 m.

Míle - staročeská – 11,225 km.

Čtvereční míry

Lán - zemský 18,2 ha, selský 18,6 ha, panský 23,3 ha; dělil se na 8 – 12 záhonů.

Záhon - odvozený od selského lánu 2,58 – 3,57 aru

Jitro - 2837 m², 0,2837 ha (odvozováno od plochy, kterou může potah za jeden den – jitro zorat); dělilo se na 3 měřice nebo na 2 korce.

Korec - strych = 1 polovina jitra nebo 1,51 měřice, nebo 800 čtverečných sáhů, nebo 28,7 aru.

Měřice - 19 arů.

Provazec - čtvereční – od 16. stol. (1541) 94,1 aru.

Sáh - 36 stop čtverečných = 3,596 m².

Duté a váhové míry

Korec - strych – odvozoval se od pozemku, kam se vysel 1 strych – 101 – 108 litrů obilí, někde 93,58 litrů = 1,51 měřice = 4 věrtle = 16 čtvrtí.

Míra - objem, váha 102 litrů.

Prostice - používaná hlavně u soli – 377 kg.

Měřice - 61,487 litru (do r. 1876).

Věrtel - (hlavní míra obilí) – ¼ korce, nebo 4 čtvrtce, 23,35 – 30,8 litru.

Čtvrtce - mírka, měřička – 5,81 – 7,7 litru, 2 řepice.

Řepice - 2,9 litru = 2 češky, 1 češka = 1,95 litru.

Pinta	- 1,9 litru.
Vědro	- 56,589 litru; máz = 1,415 litru; žejdlík 0,37 litru (někde 0,5 litru).
Džber	- (čber) kaprů odvozoval se od počtu kaprů, avšak jako objemová a váhová míra se různě lišil od 66 kg (vodňanský) až po 79 kg.
Center	- 61,65 kg, nebo rakouský 56 kg, 110 liber.
Libra	- česká = 0,51 kg, vídeňská = 0,56 kg.
Lot	- váha 16 gramů.